

Лазарєва Яна Анатоліївна
слухач навчально-наукового інституту
заочного навчання для підвищення кваліфікації

науковий керівник:
Репан Микола Іванович
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВИПАДКИ ВЧИНЕННЯ «НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ»

Проблема вчинення насильства за ознакою статі співіснує разом із домашнім насильством та з кожним роком лише продовжує набирати оберти. Ефективне зменшення таких випадків, а також часткове вирішення проблеми переважно залежить від юридичного аспекту застосування відповідальності та практичного, що характеризується в самій методиці та профілактиці даного виду правопорушення.

За статистичними даними, що оприлюднили під час голосування за Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», понад 3 мільйони дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства у сім'ї або є їхніми вимушеними учасниками, а майже 70 % жінок піддаються різним формам знущань і принижень. Щорічно близько 1500 жінок, і ця тенденція збільшується за останні три роки, помирають від рук власних чоловіків. Діти скривджених матерів у 6 разів схильніші до суїциду, а 50 % – до зловживань наркотиками. Тобто, близько 100 % матерів, які зазнали насильства, народили хворих дітей. До вищезазначених факторів додається також зростання рівня напруги та агресивності в суспільстві внаслідок війни в Україні [1].

Звертаючись до моніторингу ситуації реагування системи правосуддя на вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі у період з 2018 по 2019 рік [24], ми простежуємо таку ситуацію:

Статистика щодо осіб, які в 2019 р. вчинили адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУаАП, також має тенденцію до зростання порівняно з 2018 р. Серед правопорушників переважну більшість складають чоловіки:

За 2018 адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУпАП, із них: 73261 (чоловіки – 65748, жінки – 7513); вчинення домашнього насильства 55433 (чоловіки – 49816, жінки – 5617); вчинення насильства за ознакою статі 1056 (чоловіки – 978, жінки – 78) .

За 2019 адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУпАП, із них: 76186 (чоловіки – 67878, жінки – 8308); вчинення домашнього

насильства 74975 (чоловіки – 66788, жінки –8187); вчинення насильства за ознакою статі 1513 (чоловіки – 1381, жінки –132).

Аналізуючи дані результатів розгляду адміністративних правопорушень, можна пересвідчитися, що серед санкцій, які застосовувалися у випадках, передбачених ст. 173-2, чітко переважає практика такого виду адміністративного стягнення, як штраф [2].

Національне законодавство з протидії домашньому насильству є одним із індикаторів Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, що у подальшому потребує дотримання забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат, розробки механізму реалізації, створення системи доступних послуг для постраждалих у регіонах, врахування під час визначення напрямків наукових досліджень тощо. Із цією метою в Україні прийнято Закон [3], затверджено Порядок взаємодії суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі [4], визначено цілі та наголошено на розробленні урядом плану невідкладних заходів [5; 6] та ін.

Тож, дана проблема існує та продовжує говорити сама за себе. В Україні намагаються не мовчати, а відкрито аналізувати це питання та шляхи його вирішення. На законодавчому рівні – приймання нових законів із залученням міжнародного досвіду, на практичному рівні, що стосується правоохоронної системи – залучення закордонних практик та розробка власних програм, які б могли бути корисними у вирішення даної проблематики.

---

1. Мовчан В. І. Гендерно обумовлене насильство: причини виникнення та шляхи подолання. «Протидія домашньому насильству: реалії і перспективи»: збірник тез Обласної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 24 жовтня 2019 р.). Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, ЧНТУ, 2019. С. 33-36.

2. Ю.В. Аносова, М.М. Легенька, К.В Черепаха. Моніторинг ситуації реагування системи правосуддя на вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі. 2019.

3. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» № 2866-IV від 08.09.2005 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення 25.12.2021)

4. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. База даних «Законодавство України». ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 29.11.2020).

5. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства : Указ Президента України від 21.09.2020 № 398/2020. База даних «Законодавство України». ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text> (дата звернення 29.11.2020)

6. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. База даних «Законодавство України». ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення 29.11.2020).